

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060108

DOM
2022-06-08
Stockholm

Mål nr
M 3779-21

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-10-12 i mål nr M 61-20, se bilaga A

PARTER

Klagande

B.A.R.A.

Motparter

1. NorDan AB

Ombud: Advokat J.R. och biträdande jurist C.B.

2. Länsstyrelsen i Västra Götalands län

SAKEN

Bullerstörning på fastigheten A i Tanumshede, Tanums kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avvisar B.A.R.A.s yrkande om att domstolen ska ompröva bullervillkoren i NorDan AB:s tillstånd.
  2. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom undanröjer Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut den 29 november 2019, dnr 555-21490-2019, och återförvisar ärendet till länsstyrelsen för fortsatt behandling.
-

Dok.Id 1819319

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

B.A.R.A. har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska förelägga NorDan AB att utföra en fullständig bullerutredning och därefter vidta adekvata åtgärder för att säkerställa att gällande bullervillkor uppfylls under dygnets alla timmar. Hon har vidare yrkat att bullervillkoren i NorDan AB:s tillstånd ska omprövas.

NorDan AB (bolaget) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län (länsstyrelsen) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

NorDan AB har ifrågasatt att B.A.R.A. är bibehållen sin klagorätt. Detta eftersom hon flyttat från fastigheten på Stationsvägen 6 och nu är folkbokförd på annan adress.

B.A.R.A. har vidhållit att hon som ägare av fastigheterna på Stationsvägen 6 alltså är berörd sakägare och därmed klagoberättigad.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

B.A.R.A. har till stöd för sin talan uppgett i huvudsak följande.

I Ilema Miljöanalys AB:s sammanfattning anges att bullermätningen först har genomförts med produktionen igång vilket skulle motsvara ”dagtid”. Därefter har allt stängts ner för att då simulera nattetid utan någon produktion. Verksamheten har dock normalt produktionen igång från ca kl. 05.30 fram till 24.00.

Enligt verksamhetens tillstånd ska buller från verksamheten begränsas så att bolagets bidrag till den ekvivalenta ljudnivån vid närmaste bostadsbebyggelse inte överstiger 45 dB(A) nattetid mellan kl. 22.00 och 07.00. Av bolagets inlämnade mätresultat framgår att bullervillkoret överskrids vid produktion under nattetid.

Hon ifrågasätter hur det kan anses att gällande bullervillkor uppfylls när mätresultatet tydligt anger annorlunda. Av mätningen framgår att bullervärdena vid alla mätpunkter

gav värden mellan 48,8 och 55,7 dB(A) när produktionen var igång. Det är klart över 45 dB(A) som är vad som gäller mellan kl. 22.00 och 24.00 enligt bullervillkoret i bolagets tillstånd.

Tillsynsmyndigheten har vidare under utredningens gång inte begärt en bullerutredning där bullerberäkningar ingår. Ljudmätningar kan utgöra ett komplement till dessa. På den aktuella platsen förekommer buller från väg som bakgrundsljud, vilket kan inverka på mätresultaten. Det bör även beaktas att bullermätningar genomförts vid vindförhållanden som inte är godtagbara enligt Naturvårdsverkets vägledning för immissionsmätningar av buller. Sammantaget bör den genomförda utredningen inte kunna ligga till grund för bedömningen av olägenhet.

Hon ifrågasätter vidare hur tillsynsmyndigheten har kommit fram till att bullret från verksamheten har minskat genom installation av spånfilteranläggningen. Spånfilteranläggningen låter högt i intervaller och ljuden förekommer så länge anläggningen är igång. Fabriken glömmer emellanåt att stänga av utrustningen på natten, vilket påverkar hennes nattsömn.

Bolaget har ett generöst tillstånd från 1995 med villkor avseende buller som inte uppfyller dagens krav gällande buller från industriverksamheter i anslutning till bostad. När tillståndet meddelades var säkerligen produktionsdriften förlagd under dagtid. Nattskiftet har tillkommit på senare år.

De av bolaget genomförda åtgärderna för att minska bullret, samt de löpande åtgärder som utförs i den frågan, har inte varit tillräckliga, eftersom bullret kvarstår. Om bolaget har investerat stora belopp, så är det för att öka produktionen och inte för att begränsa bullret från verksamheten.

Det finns behov att av att ompröva bullervillkoren i tillståndet som reglerar bolagets verksamhet enligt miljöbalken. Tillståndet är utfärdat 1995 och villkoren gällande buller är otidsenliga.

Vad avser frågan om klagorätt är bostaden på Stationsvägen 6 i Tanumshede taxerad som bostadsfastighet och hon äger fortfarande fastigheten. Därmed är hon att betrakta som sakägare. Den omständigheten att bostaden sedan april 2021 hyrs ut till en annan person saknar relevans. Bullerstörningen pågår fortfarande och störd nattsömn är en bidragande orsak till att hon i nuläget valt att bo på en annan plats.

Bolaget har till stöd för sin inställning uppgett i huvudsak följande.

B.A.R.A. inkom första gången i november 2015 med klagomål till tillsynsmyndigheten på verksamheten. Hon var vid den tidpunkten bosatt på den fastighet som gränsade till bolagets fastighet. Hon har dock flyttat och är sedan april 2021 folkbokförd på en annan adress. Det eventuella bullret kan inte längre anses utgöra en olägenhet eller en pågående störning för henne och hon kan därför inte längre anses berörd av länsstyrelsens beslut att avsluta det ärendet.

Bolagets verksamhet består av fönstertillverkning innefattande måleri- och impregneringsverksamhet. Verksamheten i fabriken kräver olika fläktsystem, som orsakar buller och utgör de huvudsakliga bullerkällorna. Buller från verksamheten är reglerat i bolagets tillstånd. De värden som anges i tillståndet omfattas av tillståndets rättskraft och ska vara utgångspunkt vid bedömningen.

Fabriken har sin huvudsakliga produktion på dagtid kl. 06.48–16.00 måndag till torsdag samt fredag kl. 06.48–13.24. Under tidsspannet kl. 06.48–07.00 måndag till fredag sker uppstart av dagtidsproduktionen. Under denna tidsperiod har maskinerna ännu inte slagits på.

Utöver dagskiftet finns tvåskift, fördelade under tiden måndag till torsdag kl. 05.06–23.24 samt fredag kl. 05.06–13.18. Under tidsperioden *Natt* pågår under vissa tider en begränsad produktion, dvs. kl. 06.48–07.00 måndag till torsdag kl. 05.06–06.48 och kl. 22.00–23.24 samt fredag kl. 05.06–06.48. Under nämnda perioder utövas följande processer i verksamheten: kapning, hyvling och fräsning (CNC) kl. 05.06–06.48 och kl. 22.00–23.24, manuell målning kl. 05.06–06.48, full målningprocess kl. 22.00–23.24 samt slutmontering (glasning) kl. 05.06–06.48 och kl. 22.00–23.24.

Under tidsspannet kl. 23.24–05.06 sker inte någon produktion i verksamheten överhuvudtaget, dock är vissa ventilationsfläktar igång.

Bolaget har en välfungerande egenkontroll där bolaget inom ramen för kontrollprogrammet utför egna bullermätningar varje år samt externa bullermätningar vart tredje år. Länsstyrelsen gör tillsynsbesök på fastigheten en gång per år eller vartannat år. Bolaget är medvetet om närheten till bostadsbebyggelse och arbetar löpande med att så långt det är möjligt begränsa bullret från verksamheten.

Efter att klagomål inkommit 2015 har bolaget vidtagit en rad kostsamma åtgärder för att begränsa bullernivån och bullrets eventuella påverkan på omgivningen. Bolaget har även sedan 2015 minskat extrainsatta kvälls- och nattskift efter att nyinvesteringar i maskiner har inneburit en kapacitetsökning i produktionen dagtid.

Trots de åtgärder som har vidtagits av bolaget har B.A.R.A. vidhållit sitt klagomål och bland annat anfört att hon tror att det finns en bullrande fläkt eller maskin på fabriksområdet som personalen ibland glömmer att stänga av inför natten och ibland på helgen. Mot den bakgrunden har bolaget under 2019 förbättrat dess interna rutin för att förhindra att utrustning inte stängs av inför natten, bland annat genom att upprätta en ny skriftlig rutin för avstängning av fläktar och utsug vid overtidsarbete.

I enlighet med B.A.R.A.s önskemål har bolaget även genomfört en bullermätning vid husfasad med klaganden närvarande. Resultatet från den mätningen visar att bullervillkoren innehålls.

Bolaget anser att de genomförda mätningarna sammantaget pekar mot att bullervillkoren innehålls. Det buller som klaganden anmärkt på bedöms av bolaget som helt tillfälliga ljudtoppar, som uppkommer när personal exempelvis glömt att stänga av fläkt inne i fabriken och är alltså inte att se som pågående störning. Bolagets inställning är således att krav på ytterligare åtgärder eller utredningar från bolagets sida mot bakgrund av gällande tillstånd skulle vara orimligt, sett både ur ett kostnadsperspektiv och i förhållande till störningens omfattning.

Länsstyrelsen har till stöd för sin inställning uppgett i huvudsak följande.

Ljudmätningen som är gjord av Ilema Miljöanalys AB i februari 2019 visar på bullervärden mellan 40,4 och 47,7 dB(A) nattetid, vilket innebär att riktvärdena nattetid, 45 dB(A), klaras med god marginal i de mätpunkter väster om anläggningen som ligger närmast klagandens hus. Det är inte motiverat att kräva en bullerutredning baserad på mätningar och beräkningar. Det är dock allvarligt om bullrande utrustning inte stängs av enligt rutin, vilket kan orsaka ett överskridande av bullervillkoren nattetid. Bolaget presenterade i juni 2019, efter uppmaning från länsstyrelsen, en ny rutin för att stänga av bullrande utrustning. Att det på nytt ska ha inträffat att utrustning inte stängts av kom till länsstyrelsens kännedom först i och med att A.R.A. angav detta i Mark- och miljööverdomstolen. Inga ytterligare ljudmätningar kan dock anses behövliga, däremot kommer uppföljning ske av bolagets rutiner för avstängning av bullrande utrustning under hösten 2021. I nuläget finns inte skäl att ta upp bolagets tillstånd eller villkor för omprövning. I den nationella tillsynsstrategin för 2022–2024 är en av de utpekade uppgifterna att kartlägga miljöbalkstillstånden och bedöma behovet av åtgärder för att verksamheterna ska ha aktuella miljöbalkstillstånd.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

B.A.R.A. har klagorätt

Bolaget bedriver verksamhet på fastigheten B B.A.R.A. äger den angränsande fastigheten A och var bosatt där när ärendet inleddes. Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att B.A.R.A. sedan något år tillbaka är folkbokförd på en annan adress. Det framgår dock att hon fortfarande äger fastigheten A och att denna är en bostadsfastighet. Omständigheterna är inte sådana att hon inte längre kan anses vara berörd av länsstyrelsens beslut. Hon har därför alltjämt klagorätt.

Bullervilloren i bolagets tillstånd kan inte omprövas i detta mål

Bolaget bedriver sin verksamhet med stöd av ett tillstånd till miljöfarlig verksamhet som meddelades 1995 enligt den då gällande miljöskyddslagen (1969:387), se Länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län beslut den 17 mars 1995, dnr 2410–19383–94. Tillståndet och de villkor som det är förenat med gäller mot alla, dvs. har rättskraft, och kan endast omprövas under vissa förutsättningar, se 24 kap. 1 och 5 § miljöbalken, och 5 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken. Domstol är inte behörig ta upp fråga om omprövning på eget initiativ och en enskild har inte möjlighet att själv initiera omprövning, se 24 kap. 11 § miljöbalken. Enligt samma bestämmelse kan länsstyrelsen visserligen självmant ta upp frågan om omprövning när länsstyrelsen varit tillståndsmyndighet, men så har inte skett i detta fall. Under sådana förhållanden kan B.A.R.A.s yrkande om omprövning av bullervillkoren i bolagets tillstånd inte prövas i detta mål. Hennes yrkande om detta ska därför avvisas.

Ytterligare åtgärder för att utreda och motverka buller

Vad avser frågan om buller från verksamheten gör Mark- och miljööverdomstolen följande överväganden.

Av utredningen i målet framgår att flera bullermätningar har utförts sedan ärendet inleddes under 2015. Eftersom bolaget har låtit installera en ny spånfilteranläggning under 2018 kan dock utredningar i tiden dessförinnan inte tillmätas någon större betydelse. Under 2019 genomfördes tre bullermätningar, varav en extern sådan. Den externa mätningen utfördes av Ilema Miljöanalys AB i februari 2019 och det framgår av rapporten att fabriken utrustning stängdes av vid mättillfället för att simulera bullerförhållandena nattetid. Enligt bolagets tillstånd utgör tiden mellan kl. 22.00 och 07.00 nattetid och under den tidsperioden får buller från verksamheten inte överstiga 45 dB(A) som ekvivalentvärde och 55 dB(A) som momentanvärde. Domstolen konstaterar att klaganden konsekvent har understrukt att bolaget bedriver verksamhet även under vad som utgör nattetid. Det framgår vidare av bolagets egna uppgifter att det bedrivs verksamhet under tidpunkter för vilka bullervillkor för nattetid gäller. Varken bolaget eller länsstyrelsen har dock bemött i vilken omfattning bullervillkoren

avseende natt kan innehållas under verksamhet som bedrivs efter kl. 22.00 och före kl. 07.00. Det framgår vidare inte av utredningen att det har skett någon mätning när verksamheten är igång för att kontrollera om bolaget kan innehålla sitt villkor även under dessa tider. Om mätningar vid andra tider hade visat att bullernivåerna även vid full produktion inte överskrider bullervillkoret nattetid skulle ytterligare mätningar nattetid inte vara nödvändiga. Det finns visserligen enskilda mätningar som tyder på att så kan vara fallet, men resultaten är inte entydiga och flera av resultaten är osäkra på grund av vindförhållandena vid mätningarna. Detta leder sammantaget till att det av den befintliga utredningen inte går att dra någon slutsats om bolaget uppfyller sitt i tillståndet angivna villkor gällande buller nattetid även när produktionen är igång.

B.A.R.A. har begärt att Mark- och miljööverdomstolen ska förelägga bolaget att utföra en fullständig bullerutredning och därefter vidta adekvata åtgärder för att säkerställa att gällande bullervillkor uppfylls under dygnets alla timmar. Det får dock ankomma på länsstyrelsen i egenskap av tillsynsmyndighet att ta ställning till vilken ytterligare utredning som krävs för att säkerställa att bullervillkoret nattetid inte överskrids. Innan så har skett finns inte förutsättningar för att avsluta tillsynsärendet. Mark- och miljödomstolens dom ska därför ändras och länsstyrelsens beslut undanröjas samt målet återförvisas till länsstyrelsen för fortsatt behandling.

Mark- och miljööverdomstolen noterar att B.A.R.A. även har på-talats att bolaget lämnar fläktar och annan utrustning på under nätter och helger. I den frågan har dock annat inte framkommit än att länsstyrelsen särskilt följer upp hur utrustningen sköts nattetid. Det saknas därför skäl att förordna om ytterligare åtgärder i den delen.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Karin Wistrand och Marianne Wikman Ahlberg, tekniska rådet Torbjörn Johansson samt tf. hovrättsassessorn Henriette Fornas Minerskjöld, referent.

Föredragande har varit Ingrid Lidgard.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2020-10-12
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr M 61-20

PARTER

Klagande A.R.

Motpart
NorDan AB

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Göteborgs beslut den 29 november 2019 i ärende nr 555-21490-2019, se bilaga 1

SAKEN

Bullerstörning på Stationsvägen 6 i Tanumshede, Tanums kommun

---

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Efter att klagomål angående störande buller från NorDan AB:s (nedan bolaget) verksamhet inkommit från A.R. till Tanums kommun i oktober 2015 vidarebefordrade kommunen ärendet till Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Bolaget rapporterade under år 2016 att åtgärder vidtagits för att förhindra buller. Under november 2017 utfördes en extern bullermätning. I mars 2018 inkom en anmälan från bolaget om bl.a. ny spånfilteranläggning som ska minska det externa bullret mot närliggande bostäder. Länsstyrelsen beslutade att lämna anmälan utan åtgärd den 24 maj 2018. I februari 2019 genomfördes en ny extern bullermätning. En bullermätning utfördes vid klagandens husknut den 7 oktober 2019

Den 29 november 2019 beslutade länsstyrelsen att avsluta ärendet utan att ställa ytterligare krav på åtgärder. (Se bilaga 1.)

YRKANDEN M.M.

A.R. har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat, såsom domstolen uppfattat överklagandet, att beslutet ska upphävas och målet återförvisas till länsstyrelsen för beslut om ytterligare åtgärder mot buller från bolagets verksamhet.

Till stöd för sin talan har hon anfört i huvudsak följande. Under år 2015 lämnade hon in ett klagomål om buller till miljöenheten i Tanums kommun. Klagomålet gällde fläkten som var igång från kl 05.30 till kl 24.00 på natten måndag till fredag och även vissa lördagar i månaden. Tanums fönster, idag Nordans Fönster, har ett tillstånd från 1995. I tillståndet finns det villkorat att buller från verksamheten ska begränsas så att bidrag till bolagets ekvivalenta ljudnivå till närmaste bostadsbebyggelse inte under kvällstid, kl 18.00 till kl 22.00, inte överstiger 50 dB (A) samt natt kl 22.00 till kl 07.00 45dB (A). Momentanvärden vid samma avstånd skulle uppgå till högst 55 dB (A). Hennes fastighet gränsar med fabriken. Avståndet mellan huset och fabriken är knappt 30 meter. Under alla dessa år som detta klagomål har pågått har Nordans Fönster redovisat en del åtgärder bolaget har gjort och vissa bolaget har tänkt att genomföra. Jordvallen och de enar som planterades på den sidan av hennes bostad som gränsar med fabriken kan inte anses vara en

hållbar åtgärd för att dämpa buller från verksamheten. Dessa enar är alldeles för korta och har för gles utrymme mellan varandra. Trots att de med stor sannolikhet kommet att växa kan det fortfarande dröja flera år innan man kan se några effekter. Under 2018 har bolaget installerat på den sida av fabriken som gränsar med hennes fastighet en spånfilteranläggning. Den nya anläggningen skulle ersätta en gammal hyvellinge samt fläktar och utsug för träspån och dessutom skulle buller minska från verksamheten. Som berörd granne fick hon aldrig möjlighet att lämna synpunkter eller möjlighet att se vad det var för typ av anläggning bolaget skulle installera. Spånfilteranläggningen låter fruktansvärd högt med intervaller på 5 minuter. Buller från fläkten kan hon hålla med att det har minskat. Dock så kan det, vid vissa tillfällen, förekomma att ansvariga glömmar att stänga av fläkten på fredagarna, vilket resulterar i att det låter konstant över helgen. Ilema Miljöanalys AB är inte ackrediterad att utföra bullermätningar. Konsulten påstår att mätningen är genomförd enligt svensk standard men man har inte mätt vindhastigheten på 10 meters höjd och har inte tagit hänsyn till vindriktningen. För att kunna jämföra de uppmätta värdena med verksamhetens gränsvärden behöver mätningen utföras vid värsta förhållanden, dvs. svag vind från nordost (mot Stationsvägen 6) max 5 m/s. Mätningen 2017 tar inte heller hänsyn till den nya bullrande anordningen som tillförts verksamheten 2018. Verksamhetens egna mätningar är inte heller utförda enligt svensk standard. Varken verksamhetens mätningar eller konsultmätningar kan på ett trovärdigt sätt visa att verksamhetens gränsvärden klaras vid Stationsvägen 6. Det är därför olämpligt att avsluta klagomålsärendet med stöd av dessa mätningar.

Innan ärendet kan avslutas behöver en ny mätning genomföras av en ackrediterad konsult enligt svensk standard där värsta läge inväntas och där den nya filteranläggningen är medräknad. Alternativt kan en källjudsmätning göras vid alla anläggningar som alstrar ljud och ljudnivån beräknas vid klaganden enligt gällande standard. Vissa bullermätningar som fabriken har gjort har varit genomförda av extern konsultfirma som inte visar en representativ mätning eftersom det har gjorts under svåra väderförhållanden och dessutom ska verksamheten enligt tillståndet klara 45 dB (A) nattetid året runt. Enbart en mätning kan inte visa att de gör det under

olika årstider. I oktober 2019 har två personer som jobbar i fabriken genomfört en bullermätning vid fasaden av hennes fastighet som hon närvarande vid. De var inga sakkunniga personer gällande bullermätning, under mätningen tog batteriet slut på mätaren och de fick byta batteri under processen. Hon kunde inte se att de kalibrerade bullermätare eller att de gjorde en uppskattning på bakgrundsljudet eller på vilken plats av hela delen av huset skulle vara bästa stället att genomföra mätningen. Vissa stunder visade mätare över 55 dB(A) visa andra strax innan 45 dB (A). Alla värden påverkades av vinden och bakgrundsljudet. Hon vill också påpeka att detta oljud är konstant med toppar varje femte minut. Ekvivalentvärdet ska beräknas för ett helt dygn. Det angivna begränsningsvärdet ska kontrolleras genom mätning och beräkning vid fasta mätpunkter under barmarks förhållanden. Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten.

Jordvallen tillför ingen effekt i dagsläget. Bullermätningar måste genomföras under olika väderförhållanden. Fabriken får inte överstiga 45 dB(A) nattetid inte bara en gång, utan året runt. Jordvallen kan i sin nuvarande utformning inte räknas som en åtgärd. Fabriken måste ta hänsyn att det finns en del bostäder i närheten. Hennes hus ligger väldigt nära och det känns nästa som en del av fabriken eftersom bolaget har massa saker uppställda på den sida som gränsar med hennes fastighet.

Hon tycker inte att det är en orimlig eller en kostsam åtgärd för en sådan verksamhet som tillverkar fönster fram till kl 12 på natten och även vissa helger.

Till överklagandet har bifogats en bullermätning den 11 december 2019

NorDan AB har bestritt ändring av länsstyrelsens beslut.

Bolaget har anfört huvudsakligen följande. Bolaget önskar förtydliga gällande momentanvärdet att detta värde 55 dB (A) gäller nattetid enligt tillstånd med diarienummer 2410-19383-84, sidan 5 daterat den 17 mars 2017 av länsstyrelsen. Vidare önskar bolaget förtydliga avståndsbedömning. Bolaget har även uppmätt avstånd från spånfilter och fram till gräns mot grannen A.R. och det är mer

än 50 meter. Bolaget anser tvärtom vad A.R. antyder att detta inte är en hållbar lösning. Att anlägga en jordvall som jämnar till ytor och plantera enar är för oss en mer hållbar ekologisk lösning än att sätta upp ett bullerplank. Eftersom bullvillkoret uppfylls är detta för oss en långsiktig lösning. Bolaget är medvetna om att det tar tid för enarna att växa till sig men då bullervillkoret uppfylls ser bolaget inte detta som något problem. Under 2019 har det inträffat två till tre gånger att fabriken glömt fläktar på. Efter senaste tillfället uppdaterades de interna rutinerna för avstängning med följd att det inte har inträffat igen. Bolaget beklagar att detta ljud, som är en renblåsning av systemet, upplevs som störande men påpekar samtidigt att dessa ljudtoppar ligger inom gränsvärdet vid bullermätning. Det finns inga krav på att de som utför mätningar ska vara ackrediterade. Metoden för mätning som utfördes av Ilema Miljöanalys AB den 15 februari 2019 är en frifältsmätning enligt SNV AR "Externt Industribuller-Allmänna Råd" 1978:5 2:a uppl (1983). Mätutrustningen var av klass 1 typ. Rapport från Ilema Miljöanalys AB har bifogats yttrandet till domstolen med uppgift om hur mätning genomförts inklusive resultat från mätning. Diagram med interna/externa mätningar inklusive kommentarer för dag/natt har även bifogats yttrandet. Mät punkt 5 är den mätpunkt vid A.R. fastighetsgräns. Mätningar har utförts den 15 februari 2019 (extern mätning Ilema Miljöanalys AB dag/natt), den 25 maj 2019 (intern mätning dag) och den 7 oktober 2019 (intern mätning dag/natt). Dessa mätningar anser bolaget vara tillräckligt. Interna mätningar är en egenkontroll som bolaget självmant har bestämt ska utföras. De två medarbetare som utförde mätningarna har flera års erfarenhet av ljudmätningar inom bolaget. Bolaget noterar att batteriet behövdes bytas under mätningen där bolaget bjudit in A.R. att delta på. Bolaget anser inte detta som något onormalt. Batteri laddas ur och byts vid behov. Normalt är det bra ordning och reda på gårdsplanen som gränsar mot A.R. fastighetsgräns. Men under ombyggnationer eller liknande kan bolaget tillfälligt ibland behöva strukturera om. Det förkommer dock inte att företaget har upp-ställning eller förvaring av något material eller liknande utanför fastighetsgränsen till bolaget. Bolaget har inte för avsikt att bygga ett bullerplank. Angående mätningen den 11 december 2019, utförd på uppdrag av A.R., saknas det hänvisning till vilken typ av metod eller allmänna råd som mätningen bygger på.

Utrustning som används är en klass 1 mätare, vilket också är samma typ som Ilema Miljöanalys AB utfört mätningar på hos bolaget. Enligt sammanfattning i buller-rapporten går det inte att dra någon slutsats av denna mätning om de gränsvärden som berör bolagets anläggning överstigs eller inte. Bolaget ber domstolen att undersöka med Sotenäs kommun om deras roll i ärendet, eftersom email har blivit skickat från ett av kommunens email konton.

Till yttrandet har bifogats bl.a. en Bullermätning utförd av Ilema Miljöanalys AB utförd den 15 februari 2019.

Länsstyrelsen har i yttrande anfört i huvudsak följande. Länsstyrelsen anser inte att det tillför något med att göra ytterligare en ljudmätning. Länsstyrelsen har noterat att mätningen som är gjord av Ilema Miljöanalys AB den 15 februari 2019 i någon mån är påverkad av vind och trafikbuller. Men trafikbuller borde snarast påverka mätvärdena uppåt och de exakta vindförhållandena är av mindre betydelse när avståndet mellan bullerkälla och klagandes hus är litet. Mätningen visar att riktvärdena nattetid klaras med god marginal, ca 5 dB, i mätpunkterna som ligger närmast klagandes hus så länsstyrelsen bedömer att verksamheten uppfyller sina bullervillkor. Klaganden anför att Ilema Miljöanalys AB inte är ackrediterad för bullermätningar men det är gängse att man använder en bullermätning av detta slag för att utvärdera bullervillkor, någon ackreditering för denna typ av mätningar känner inte länsstyrelsen till. Den ljudmätning som klaganden själv låtit göra visar inte heller på något överskridande av bullervillkoren vid mätningarna inomhus eller vid husfasaden. I mätpunkten M1 är bullernivåerna höga men detta är ca 7 meter från bostadshuset. Ljudmätningar gjorda av tre olika parter nämligen Ilema Miljöanalys AB, bolaget och klaganden tyder alltså alla på att bullervillkoren uppfylls. Vad gäller jordvallen med planterade enar på så håller länsstyrelsen med klaganden att den troligen inte är optimal som bullerskydd. Ett bullerplank skulle rimligen kunna dämpa ljudet från fabriken bättre. Men eftersom länsstyrelsen bedömer att verksamheten uppfyller sina bullervillkor så har inga sådana krav ställts.

Länsstyrelsen motsätter sig alltså de yrkanden som finns i överklagandet och hänvisar till ljudmätningen av Ilema Miljöanalys AB daterad den 15 februari 2019 och till länsstyrelsens beslut i ärendet.

A.R. har i ett yttrande bemött vad bolaget anfört.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Frågan i målet är om länsstyrelsen haft fog för sitt beslut att avsluta ärendet. Det framgår av utredningen och handlingar i målet att gällande bullervillkor i bolagets miljötillstånd uppfylls, även om det förekommer buller från bolagets verksamhet. I likhet med länsstyrelsens beslut finner domstolen därmed att de åtgärder bolaget har vidtagit är rimliga för att begränsa buller och att vidare åtgärder i sammanhanget i nuläget inte är rimliga. Länsstyrelsen har således haft fog för sitt beslut. Vad **A.R.** har anfört i domstolen föranleder ingen annan bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 2 november 2020.

Susanne Mörkås

Malin Årebäck

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Susanne Mörkås, ordförande, och tekniska rådet Malin Årebäck.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.